

L'OPINIÓ

SURT CADA DISSABTE

25 CENTIMS

BARCELONA, 22 SETEMBRE DE 1928

ANYI - N.º 32

SUBSCRIPCIONS = ADMINISTRACIO
Carme, 20 int., 1.ª

PREUS DE SUBSCRIPCIO:

BARCELONA: TRIMESTRE, 3,00 PESSETES; SEMESTRE, 6,00
FORA: TRIMESTRE, 3,50 PESSETES; SEMESTRE, 6,50
ESTRANGER: SEMESTRE, 9,00 PESSETES

El cabdillatge pòstum de Pi i Margall

per GABRIEL ALOMAR

L'ofensiva contra Pi i Margall, iniciada per les dretes del catalanisme, és un tema fecund en suggestions. Si bé les circumstàncies imposaren en 1909 la Solidaritat Catalana, hi ha indubtablement una cruel ironia en el nou front únic que pel que es veu intenten avui, en unes circumstàncies molt més greus que aquelles, els dirigents del regionalisme...

Les vides de Pi i Margall i de Cambó no oferiran a cap Plutarc la idea d'un possible paralelisme; però li oferiran, en canvi, la d'un antagonisme eloqüent i exemplar. Heus-aquí contraposades, vigorosament, la política idealista i la realista; la política d'ideals i la d'interessos.

Quan llegim, com a retret màxim, que Pi i Margall va deixar-se prendre la República d'entre les mans, pensem, amb estupor, en les coses que s'han deixat prendre de les mans els mateixos que l'acusen, afiliats a l'escola que proclama la doctrina de l'eficàcia i de l'èxiti. ¿Es possible que vegin amb tanta de facilitat la brossa en l'ull d'altri aquells qui no saben veure la biga en l'ull propi? ¿O potser no es dolen de l'evidentíssim fracàs perquè no hi havia sinceritat en llurs proclames d'ahir? Que donguin una ullada al seu voltant. No hi ha altra cosa que ruïnes... És impossible imaginar una derrota més gran. La justificació per l'èxiti! Heu-vos-la aquí! I en lloc d'alliçonar-se amb la derrota i cercar per camins millors la consecució de l'ideal, no se'ls acudeix altra cosa que oferir a les turbes la figura del més gran dels polítics idealistes espanyols i cridar: Crucifiqueu-lo!

Pi i Margall es va deixar arrencar de les mans la República... Però preguntem ara: el règim que substituï la República no es va deixar arrencar les darreres colònies, que precisament Pi i Margall hauria salvat, preparant llur lilegítima, normal i evolutiva emancipació? Els polítics de la República es limitaren a perdre llur propi règim; però els de la Restauració perdien una part del territori nacional...

La política idealista! La política pràctica, d'adaptació a la realitat! Però si la més eficaç, la més profitosa de les polítiques és la fidelitat envers l'ideal! No hi ha fórmula millor de l'estultícia humana que ésser massa llest. Mai no he pogut comprendre que significa això d'adaptar-se a la realitat, en política. Perquè: ¿quina és la realitat? ¿Es que els ideals no es formen perquè hi ha

una altra realitat imperiosa i viva que exigeix la modificació d'una altra realitat injusta i adversa? Aquesta lluita s'anomena idealitat. Adaptar-se a la realitat significa, sense dissimuls farisaics, oposar-se a l'adveniment d'una realitat nova en nom d'un privilegi que es resisteix a desaparèixer. I com que aquest privilegi afavoreix els més forts, i recolza en l'impuls poderós de la tradició i en els organismes coercitius de l'Estat, és clar que suprimeix les dificultats més grans que s'inteposin davant l'obra d'un polític. Els uns, els idealistes, imaginem la política com el creixement orgànic de la consciència col·lectiva. Projecten en l'esdevenidor llur pròpia ànima, per tal d'infondre-la a les generacions. Es forgen una nacionalitat arquetípica, no per a improvisar-la violentament en el cos social, sinó per a adaptar-hi la dinàmica del país, en la mesura de les pròpies capacitats de perfectibilitat. No són utòpics, sinó fomentadors de l'evolució, impulsors de la marxa.

L'altra casta de polítics és la dels anomenats hàbils, i per als quals l'ideal és un mitjà i no un fi, un cimbell per abastar, maquiavèlicament, finalitats dissimulades... Estan sempre disposats a traïr l'ideal quan això serveix llurs fins immediats, i troben en llurs argücies advocadesques una fórmula que excusi els defectes o el perjuri. Per a ells, la veritat d'avui no és la de demà, ni la moral política és la moral mateixa que regeix les relacions privades.

Doncs bé, l'espectacle actual d'Espanya és el resultat de la prova històrica més transcendental a què hagi estat mai sotmesa la casta dels polítics realistes. ¿Què val l'experiment fugaç de la República espanyola, improvisada i prematura, no nascuda d'un moviment popular, al costat de l'experiència cruel de tants anys d'habilisme, en els quals la idea mateixa de governació era sinònima d'abdicació lenta i cautelosa davant d'un suposat adversari, que en realitat era còmplice? ¿Com pot imputar-se a Pi i Margall un fracàs definitiu, per uns dies de forçar amb un poble menor d'edat, quan el règim que va substituir-lo ha trigat cinquanta anys a extirpar precisament els gèrmens sembrats en la societat espanyola pels homes de la República?

La gran lliçó històrica que pesa avui damunt Espanya és el fracàs de la política habilitista. Cinquanta anys de suposada idealitat han conduït el règim a descobrir la seva

realitat veritable. Quin magisteri polític han exercit els seus homes damunt el poble? Quina doctrina li han infós? En quin sentit l'han capacitat per a ésser mestre dels seus propis destins? Quan es vantaren d'haver vençut el carlisme per les armes, ¿no podien preveure que acabarien per suscitar una possible generació de carlins sense don Carles, que aclamessin Déu, la Pàtria i el Rei?

Es ja arribada l'hora de rectificar aquesta ruta històrica, jutjada precisament pel fracàs. No hi ha millor política d'èxit—no d'èxit immediat i fugaç, sinó d'èxit definitiu i ferm—que la política d'idealitat. L'ideal és el més alt dels practicismes.

***

El senyor Cambó és indubtablement un polític de realitats: és la concreció vivaç d'un vast sector social de Catalunya. Però la seva obra ha coadjuvat amb el règim en el període històric que presenciem. Quan es parla del perill separatista (que en boca de certes gèntes és un tòpic semblant al del boixevisme) penso que no hi ha compenetració més gran que la d'aquella Catalunya amb la política total d'Espanya—la política d'ahir i, més encara, la d'avui. Siguen francs. Moltíssims electors del senyor Cambó no poden sentir l'aparent fracàs de llurs ideals catalanistes, perquè l'obra destructora de les llibertats constitucionals afalaga moltíssim més llurs veritables passions... Per això en aquesta hora suprema, pedra de toc dels esperits, aquestes gèntes coneixen bé el front únic que els convé, i evoquen el nom gloriós de Pi i Margall—que no és fantasma ni ombra, sinó supervivència i immortalitat—per exposar-lo a la befa i coronar-lo d'espines...

Espanya ha sofert la calculada i astuta agressió de diverses forces que conspiraven contra l'herència de la Revolució Francesa. Quant al règim general de l'Estat, les conseqüències d'aquesta conjura—l'agent principal de la qual foren tots els governs de la Restauració—són ben visibles. Quant a Catalunya, tota l'escola de la Lliga ha tingut el mateix fi. El seu gran mestre, Prat de la Riba, ho afirmava clarament. Després d'ell ¿quina doctrina política han confessat els seus deixebles, a part de la vaga fidelitat al nom de Catalunya? En el cas d'una possible emancipació de llur terra, ¿en quins motllos polítics haurien forjat l'estructura d'aquesta Catalunya?

Allò que han anomenat *seny* no és altra cosa que l'horror burgès a la irrupció de la llibertat. Res no ha quedat en ells del romanticisme inicial de les causes nacionals. El record mateix de Pi i Margall representa per a ells la idea de voluntat col·lectiva, superposada a tota raó ètnica, com a base d'alliberament i autonomia, i no volen acceptar les conseqüències d'aquest principi.

En contraposició a aquesta generació espiritual, hi ha a Catalunya, hi ha a tota Espanya una altra generació inspirada en uns mateixos ideals, que enclouen tots els sentits, individual i col·lectiu, de la voluntat i de la llibertat. I aquesta generació, eminentment idealista, és a dir, eminentment pràctica, resoldrà a un temps el problema espanyol i el català, que són un mateix i únic problema. I aquesta generació, quan vol formar un front únic, no acudeix, com el regionalisme en 1898, als cabdills que retornen com retornà Polavieja de Filipines... Ni acudeix, contra l'apoliticisme sindicalista (un altre membre de la generació anti-revolucionària), a l'ajuda del suposat adversari

SUMARI

- El cabdillatge pòstum de Pi i Margall, per Gabriel Alomar
- Cambó, personatge funest.
- La confessió del moribund (diàleg inèdit), per Alfons Maseras
- Al marge del llibre "Cambó", per J. Casanovas
- El socialisme i la joventut, per Orion Bernhard
- Ecos de Ginebra, per V. H.
- Albada, per Josep Fontbernat
- La vida del treball. — Més sobre la política i els obrers, per Narcís de Sans
- Socialisme i anarquisme, per Joan Peiró.
- Ecos, Resum de la setmana, fullat, Correu de la Redacció, notes, comentaris, etc.
- Dibuixos d'Apa i Siau

mortal. Ni es compromet, com la Lliga en 1923, en inconfessables combinacions increïbles per part de les víctimes de 1905... Per a aquesta altra generació, a la qual pertanyem, hi ha precisament un nom de cabdill espiritual que reuneix admirablement les dues causes: i aquest nom és el de Pi i Margall.

(Traduït de «La Libertad».)

Ateneu Polytechnicum

OBERTURA DE MATRICULES

En aquest Ateneu ha quedat oberta la inscripció per a ingressar en els primers, segons i tercers cursos de les especialitats de manyans, electricistes, fusters, paletes i teixidors.

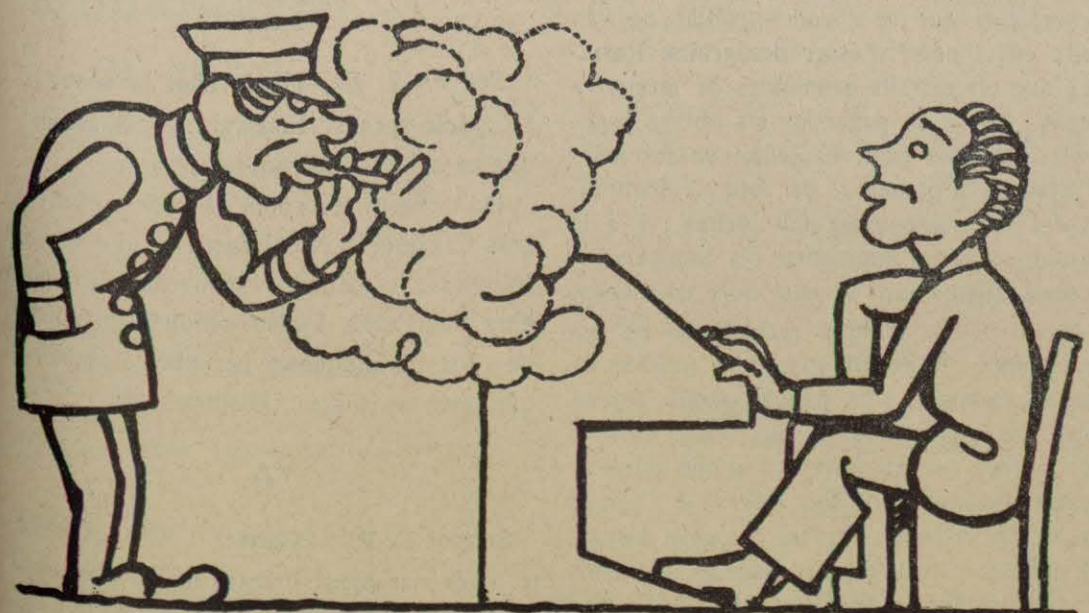
Igualment queda oberta la inscripció per a ingressar en els Estudis Universitaris Catalans, compostos de les assignatures següents: Gramàtica Catalana, explicada pel professor senyor Pompeu Fabra; Literatura Catalana, explicada pel professor senyor Jordi Rubió; Història de Catalunya, explicada pel professor senyor Francesc Martorell.

Per més detalls i per inscriure's cal anar a l'estatge de l'Ateneu (Alt de Sant Pere, 27, pral.), tots els dies feiners de sis a nou del vespre.

La setmana que ve:

- Uns nous fragments inèdits de CRISTOFOR DE DOMENEC i interessants treballs dels nostres col·laboradors habituals.
- Aviat: Un discurs de JEAN JAURES
- Diari d'Antonieta, per GEORGES HUGNET
- Molt aviat: UNA INTERESSANT ENQUESTA

Aquest número ha passat per la censura

A LA BIBLIOTECA SOLER I PALET, DE TERRASSA

—Doneu-me quelcom de Descartes.
—No pot ésser! Les obres d'aquest autor són prohibides... però si us és igual us puc servir les obres completes de Sant Josep de la Muntanya.